

Resumé

Anežka Vidmanová

Kostnický Šimon od sv. Štěpána a Summa recreatorum

V článku je po prvé vydáván veršovaný pamflet s incipitem *De sancto Stephano Symon cerebro male sano* (Walther, Initia, č. 4155). Autorka vidí v jeho 166 verších pamflety dva: první, namířený proti kostnickému faráři od sv. Štěpána Simonu Lindovi, který zabírá vv. 1–92 a 155–166 a byl složen v Kostnici patrně někdy v červnu po r. 1300, a druhý, zaměřený proti neznámému Šimonovi, složený u Domažlic některého 18. října. Autorka se domnívá že do *Summy recreatorum* zařadil tento dvojpamflet její neznámý autor, pracující snad na objednávku Albrechta ze Šternberka, jako prostředek v boji o přízeň Karla IV. a z ní vyplývající církevní posty mezi ním a Petrem Jelitem. Pro smrt Karlova, po níž brzy následovala smrt Albrechta ze Šternberka, nebyla už *Summa* propracována. Proto její postupné skládání je třeba klást do sedmdesátých let 14. století.

Constance dans la Summa recreatorum

Dans l'article on publie pour la première fois le pamphlet en vers avec l'incipit *De sancto Stephano Symon cerebro male sano* (Walther, Initia, no. 4155). A. V. est d'avis qu'il faut voir dans ces 166 vers deux pamphlets: le premier, dirigé contre le curé du dôme de St. Stéphane de Constance Simon Lind, qui occupe les vers 1–92 et 155–1300, fut composé a Constance, probablement en juin après l'an 1300, le deuxième, dont le cible fut un Simon inconnu, fut composé près de Domažlice un 18 octobre. A. V. suppose que ce pamphlet double fut inséré dans la *Summa recreatorum* par son auteur inconnu qui aurait travaillé a la commande d'Albrecht de Šternberk pour le favoriser dans la lutte contre Petr Jelito afin d'entrer en faveur de Charles IV et gagner de cette manière des postes ecclésiastiques. A cause de la mort de Charles IV, suivie bientôt par celle de Albrecht de Šternberk, la *Summa* ne fut pas terminée. Sa composition se poursuivit par étapes et il faut la placer dans les années 70 du 14e siècle.

Anna Smékalová

Osudy strahovského rukopisu

Strahovský rukopis DF III 1, v němž se dochovalo jediné znění Vincenciova a Jarlochova letopisu, má za sebou bohatou a ne příliš radostnou historii. Dlouhou dobu byl uložen v knihovně pražské kapituly, odkud se však ztratil za záhadných okolností někdy před rokem 1764, aby byl znovu nalezen o více než šedesát let později u ranhojiče provozujícího své povolání blízko Postoloprte, který ve své šťastné nevědomosti stačil z rukopisu vyřezat šestatřicet folií. Zde ho roku 1826 objevil Josef Dietrich, tehdy kaplan v Postoloprtech, odkoupil ho a upozornil na to Josefa Dobrovského. Tomu nakonec kodex daroval. Dobrovský ho použil pro své vydání tzv. Ansbertovy kroniky a poté věnoval do knihovny strahovského kláštera. Ve všech edicích, jejichž autoři pracovali s tímto rukopisem, se dočteme, že poslední člověk, který ho užíval před onou osudovou ztrátou, byl roku 1754 Jan Augustin Kneysl. Padlo tak na něj (nejen) podezření, že rukopis podržel ve svém vlastnictví až do své smrti, kdy ho odkoupili židovští obchodníci a od nich pak zmíněný ranhojič. Pozornosti současníků však unikl plzeňský radní a sběratel písemných pramenů Fabián Stehlík z Čenkova, který měl rukopis zapůjčen v roce 1763. Z přípisků, které připojoval ke svým opisům, plyne, že mu rukopis z kapitulní knihovny zapůjčil Václav Prokop Duchovský (1717–1773), sekretář při arcibiskupské konzistoři a shodou okolností také plzeňský rodák. To on tedy rukopis, který mu Stehlík vrátil ještě v roce 1763, nezařadil na původní místo. To on tuto skutečnost zatajil před Gelasiem Dobnerem, který se o rok později v knihovně po kodexu pídil, aby mohl pořídit edici obou letopisů. Jeho motiv lze osvětlit snadno. Vzhledem k poměrům, které

panovaly mezi oběma muži kvůli Dobnerově kritice Hájkovy kroniky, i vzhledem k rozruchu, který Dobner v pražské kapitule při pátrání způsobil (obrátil se dokonce i na arcibiskupa), Duchovský nemohl mít zájem na tom, aby byla jeho „výpůjčka“ objevena. Po jeho smrti se zřejmě rukopis opravdu dostal k nějakým židovským obchodníkům a odtud už putoval do Postoloprty, kde byl později objeven.

Das Schicksal einer der Strahover Handschriften

Die Geschichte der Strahover Handschrift DF III 1, in der sich die einzige Fassung der Chronik von Vincentius und Jarloch erhielt, ist reich und nicht zu glücklich. Der Kodex wurde eine lange Zeit in der Bibliothek des Prager Kapitels aufbewahrt, woher er unter rätselhaften Umständen vor dem Jahre 1764 verloren ging, um wieder nach mehr als 60 Jahren bei einem bei Postoloprty wirkenden Wundarzt gefunden zu sein. Dieser Mann schnitt 36 Folien daraus. Im Jahre 1826 entdeckte die Handschrift Josef Dietrich, derzeit Kaplan in Postoloprty, kaufte sie ab und schenkte an Josef Dobrovský, der sie für seine Edition der sg. Ansberts Chronik benutzte und dann der Bibliothek des Strahover Stiftes widmete. In allen Editionen, derer Autoren sich dieser Handschrift bedienten, ist zu lesen, dass der letzte diese Handschrift vor jenem unheimlichen Verlust benutzende Mann Jan Augustin Knesl im Jahre 1754 war. So schöpfte man Verdacht, dass er die Handschrift in seinem Besitz bis zu seinem Tod festhielt, dann kauften sie jüdische Kaufleute ab und von ihnen der erwähnte Feltscher. Der Aufmerksamkeit der Zeitgenossen entging aber der Pilsner Ratsherr und Sammler von Schriftquellen Fabián Stehlík von Čeňkov, dem die Handschrift im Jahre 1763 geliehen wurde. Aus den Zuschriften, die er zu seinen Abschriften zusetzte, geht es hervor, dass ihm den Kodex aus der Kapitelbibliothek Václav Prokop Duchovský (1717-1773), Sekretär beim erzbischöflichen Consistorium und auch ein aus Pilsen Gebürtiger, zur Verfügung stellte. Der reihte also die ihm von Stehlík noch im Jahre 1763 zurückgegebene Handschrift nicht an ihren ursprünglichen Platz ein, der verheimlichte diese Tatsache dem Gelasius Dobner, als er ein Jahr später in der Bibliothek nach dem Kodex forschte, um eine Edition beider Annalen vorzubereiten. Duchovskýs Grund ist leicht zu erklären. In Bezug auf die Verhältnisse, die zwischen den beiden Männern wegen Dobners Kritik der Chronik Hájeks herrschten, und auch in Bezug auf die Erregung, die Dobner im Prager Kapitel durch sein Forschen verursachte, konnte Duchovský kein Interesse daran haben, dass seine „Leihgabe“ entdeckt würde. Nach seinem Tod gelangte die Handschrift offensichtlich wirklich zu den jüdischen Kaufleuten und von ihnen wanderte sie schon nach Postoloprty, wo sie später entdeckt wurde.

Jaroslava Pečirková

Určení redakce staročeské bible Záblického

Naše srovnání ukázek z bible Záblického s biblemi I., II. a III. redakce staročeského biblického překladu potvrzuje Kyasovo zařazení Záblického bible k překladům kompilačním, které obsahují části s textem různých redakcí staročeské bible. Některé její knihy patří k I. redakci staročeského biblického překladu, některé k II., nebo k I. a II. redakci zároveň oproti redakci III., některé vykazují shody s biblemi III. redakce. V některých částech jde o shody s II. a zároveň i III. redakcí oproti redakci I. Na některých místech má Záblického bible i vlastní čtení, která jsme v žádné jiné bibli, s nimiž jsme pracovali, nenašli.

Die Identifizierung der Redaktion der altböhmisches Záblický-Bibel

Unsere Komparation von Proben aus der Záblický-Bibel mit den Bibeln der I., II. und III. Redaktion der altböhmisches Bibelübersetzung bestätigt Kyas' Anordnung der Záblický-Bibel zu den Kompilationsübersetzungen, die Textpassagen von verschiedenen Redaktionen der altböhmisches Bibel beinhalten. Einige Bücher davon gehören zur I. Redaktion der

altböhmisches Bibelübersetzung, einige zur II. oder zugleich zur I. und II. Redaktion zum Unterschied von der III. Redaktion, einige weisen Übereinstimmungen mit den Bibeln der III. Redaktion auf. In einigen Teilen handelt es sich um Übereinstimmungen zugleich mit der II. und III. Redaktion zum Unterschied von der I. Redaktion. An einigen Stellen hat die Záblacký-Bibel auch ihre eigenen Lesarten, die wir in keiner von uns studierten Bibel gefunden haben.

Stanislav Petr

Bible Jana Záblackého ve Stefanykově knihovně ukrajinské Akademie věd ve Lvově

Ve Stefanykově knihovně Akademie věd Ukrainy ve Lvově je uložen rukopis české středověké bible pod signaturou 9 O/H Од. 36. 3897. Bibli opsal v letech 1476-1478 blíž neznámý pisar Jan Záblacký. Bible obsahuje kompletní soubor knih Starého a Nového zákona bez předmluv. Ty jsou zčásti uvedeny na začátku rukopisu (ff. 1ra-17ra) spolu s přehledem jednotlivých biblických knih a jejich kapitol a pravidlem perikopálních čtení na neděle a svátky v průběhu církevního roku.

Bible je psána knižní bastardou a její výzdoba je jednoduchá. Malované ornamentální iniciály na počátcích jednotlivých knih jsou průměrné až podprůměrné kvality. Ve 2. polovině 19. století byl rukopis převázán do nové polokožené vazby. Objednavatele ani prvního vlastníka bible neznáme, pokud si bibli neopisoval Jan Záblacký pro vlastní potřebu, byl rukopis nejspíše určen pro příslušníka šlechtického stavu, nebo pro majetnějšího měšťana. Stejně tak nelze s určitostí určit ani místo, kde byla bible napsána, nebo alespoň dokončena. Jan Záblacký v kolofonu na konci rukopisu uvádí, že rukopis bible dokončil 9. dubna 1478 v Kamenici. Měst a městeček tohoto jména je v Čechách a na Moravě hned několik. V úvahu by připadaly jihočeská Kamenice nad Lipou, severočeská Česká Kamenice, východočeská Trhová Kamenice, nebo jihomoravská Kamenice u Jihlavy. U žádné z těchto Kamenic však nemůžeme s jistotou říci, že se jedná o Kamenici uvedenou ve sledovaném rukopisu. Zajímavými a cennými jsou četné časové údaje zanesené Janem Záblackým za jednotlivými biblickými knihami, nebo knižními celky. Z nich lze rekonstruovat rychlost jakou pisar text bible přepisoval i denní průměrné množství přepsaného textu.

Z nepříliš hojných glos, vlastnických poznámek a z údajů Ignáce Polkowského, který bibli koncem 19. století vlastnil a podal o ní i první zevrubnou zprávu v odborné literatuře, si lze učinit konkrétnější představu o rukopise a jeho osudech. Patrně v průběhu 18. století se bible dostala z Čech do Polska, kde koncem 19. století byla v majetku kapituly ve Włocławku. Od kapituly získal rukopis r. 1801 Tadeusz Czacki, po jehož smrti získal bibli prof. Muchliński a po něm kněz I. Polkowski. Začátkem 20. století se bible dostala do Lvova, kde byla později uložena v knihovně Ossolińskich. Po válce po ní pátrali čeští badatelé zabývající se českým biblickým překladem, ale nepodařilo se jim zjistit nic určitého o jejím uložení. Teprve nedávno se zjistilo, že bible Jana Záblackého je uložena ve Stefanykově knihovně AV Ukrainy ve Lvově a bylo možné provést její zevrubnější zpracování.

Die Záblacký-Bibel in der Stefanik-Bibliothek der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften in Lemberg

In der Stefanik-Bibliothek der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften in Lemberg wird eine Handschrift der böhmischen mittelalterlichen Bibel unter Signatur 9 O/H Од. 36. 3897 aufbewahrt. Die Bibel schrieb in den Jahren 1476-1478 ein näher nicht bekannter Schreiber Jan Záblacký. Die Bibel beinhaltet die Gesamtheit der Bücher des Alten und Neuen Testaments ohne die Vorreden. Diese sind teilweise am Anfang der Handschrift (Ff. 1ra-17ra) zusammen mit einer Übersicht über die einzelnen biblischen Bücher und ihre Kapitel, als auch mit der Regel der Perikopenlesungen für Sonntage und Festtage im Laufe des Kirchenjahres aufgeführt.

Die Bibel ist mit Buchbastarda geschrieben, ihr Schmuck ist einfach. Die gemalten ornamentalen Initialen am Anfang der einzelnen Bücher sind durchschnittlich bis unterdurchschnittlich. In der 2. Hälfte des 19. Jahrhunderts wurde die Handschrift mit einem neuen halbledernen Einband versehen. Wir kennen weder ihren Besteller noch ihren ersten Besitzer; wenn Jan Záblický sie nicht für seinen eigenen Gebrauch abschrieb, war die Handschrift höchstwahrscheinlich für einen Adelsangehörigen oder einen wohlhabenderen Bürger bestimmt. Man kann nicht einmal den Ort, wo die Bibel niedergeschrieben oder wenigstens beendet wurde, mit Sicherheit bestimmen. Jan Záblický schreibt im Kolofon am Ende der Handschrift, dass er die Handschrift der Bibel am 9. April 1478 in Kamnitz zu Ende brachte. Gleichnamige Städte und Städtchen gibt es in Böhmen und Mähren mehrere. In Frage würden das südböhmische Kamenice nad Lipou, das nordböhmische Česká Kamenice, das ostböhmische Trhová Kamenice oder das südmährische Kamenice bei Jihlava kommen. Bei keinem von diesen Kamnitz können wir aber mit Sicherheit sagen, dass es um das in unserer Handschrift angeführte Kamnitz geht. Interessant und wertvoll sind Záblickýs häufige hinter den einzelnen biblischen Büchern zu findende Zeitangaben. Auf Grund dieser Angaben ist es möglich, das Tempo, mit dem der Schreiber den Text der Bibel überschrieb, als auch das pro Tag überschriebene Pensum zu rekonstruieren.

Nicht zu viele Glossen, Besitzeranmerkungen und die Angaben von Ignaz Polkowski, der die Bibel am Ende des 19. Jahrhunderts besaß und einen ersten ausführlichen Bericht über sie in der Fachliteratur vorlegte, ermöglichen, sie eine konkretere Vorstellung über die Handschrift und ihr Schicksal zu machen. Im Laufe des 18. Jahrhunderts gelangte wahrscheinlich die Bibel aus Böhmen nach Polen, wo sich am Ende des 19. Jahrhunderts im Besitz des Kapitels in Włocławek war. Von dem Kapitel gewann die Handschrift Tadeusz Czacki, nach seinem Tod der Professor Muchliński und nach ihm der Priester I. Polkowski. Am Anfang des 20. Jahrhunderts gelangte die Bibel nach Lemberg, wo sie später in der Ossoliński-Bibliothek aufbewahrt wurde. Nach dem Krieg forschten nach ihr tschechische Fachleute, die sich mit der tschechischen biblischen Übersetzung beschäftigten, aber es gelang ihnen nicht etwas Konkretes über ihre Aufbewahrung festzustellen. Erst vor kurzem stellte man fest, dass die Bibel des Jan Záblický in der Stefanik-Bibliothek der Ukrainischen Akademie der Wissenschaften in Lemberg aufbewahrt wird, und es war möglich, sie ausführlicher zu bearbeiten.

Marta Hradilová

Rukopisy knihovny kapucínského konventu Panny Marie Andělské v Praze ve světle dochovaných knižních katalogů

Článek se zabývá rukopisy, které pocházejí z knihovny kapucínského konventu Panny Marie Andělské v Praze na Hradčanech. Sleduje způsob zápisu rukopisů do existujících katalogů z let 1675, 1728, 1850 a 1855. V katalogu z roku 1850 je dochován seznam rukopisů, podle kterého mělo být v knihovně v té době 116 rukopisů. Při prohlídce vlastního katalogu zjistíme, že seznam nezachycuje všechny rukopisy v něm uvedené (chybí nejméně 15 svazků). Ze srovnání seznamu s dochovanými rukopisy vyplývá, že dnes chybí pouze 14 rukopisů

Die Handschriften der Bibliothek des Kapuzinerkonvents der Jungfrau Maria der Engel in Prag im Lichte der erhaltenen Bücherkataloge

Der Artikel befasst sich mit den Handschriften, die aus der Bibliothek des Kapuzinerkonvents der Jungfrau Maria der Engel in Prag auf dem Hradschin stammen. Die Autorin verfolgt die Weise, auf die die Handschriften in die existierenden Kataloge aus den Jahren 1675, 1728, 1850 und 1855 eingeschrieben wurden. Im Katalog aus dem Jahre 1850 ist ein Verzeichnis der

Handschriften erhalten, nach dem damals in der Bibliothek 116 Handschriften sein sollte. Bei der Untersuchung des eigentlichen Katalogs stellt man fest, dass das Verzeichnis nicht alle in ihm angeführten Handschriften erfasst (es fehlen wenigstens 15 Bände). Vergleicht man das Verzeichnis mit den erhaltenen Handschriften, kommt man zum Schluss, dass heutzutage nur 14 Handschriften fehlen.

Marie Tošnerová

Rukopisy předbělohorského období (1526–1620) signatury DA–DE v knihovně Královské kanonie Premonstrátů na Strahově

Rukopisný fond knihovny Královské kanonie Premonstrátů na Strahově v Praze v současnosti uchovává přes tři tisíce rukopisů; svým rozsahem patří mezi naše nejvýznamnější sbírky. Do dnešní doby však neexistuje katalog, který by zachytil celý tento fond. V sedmdesátých letech 20. století zpracoval katalog části rukopisů B. Ryba, druhá část katalogu zpracovávaná Jiřím Pražákem zůstala nedokončena. Proto pracovníci Oddělení pro soupis a studium rukopisů Archivu AV ČR podnikli v souvislosti s přípravou čtvrtého svazku Průvodce po rukopisných fondech v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, který je věnován rukopisům uchovávaným v centrálních a církevních knihovnách, průzkum dosud nezkatalogizovaných rukopisů uložených ve Strahovské knihovně. Pozornost byla zaměřena na rukopisy signatury DA–DE, které nejsou podchyceny katalogizačně. Pro potřeby výše uvedeného Průvodce byly zpracovány především rukopisy středověké (vzniklé před rokem 1526), jejichž soupis je součástí výše uvedeného čtvrtého svazku Průvodce, a raně novověké z období 1526–1620. Kromě toho v současnosti probíhá práce na speciálním katalogu strahovských iluminovaných rukopisů.

Z počtu ca 1200 rukopisů sign. DA–DE lze 110 označit jako raně novověké, vzniklé v rozmezí let 1526–1620 (nejde o naprosto přesné ohraničení doby vzniku, některé rukopisy vznikaly v průběhu více let, u jiných je přesná datace vyloučena). Tyto rukopisy zahrnují prakticky všechny sféry lidské činnosti, nejvíce je zde rukopisů náboženského obsahu a nábožensko filosofických, dále se uchovávají rukopisy právní, především opisy zemských zřízení, právních nálezů a právnických příruček. Z historiografie zde nalezneme opisy kronik a pamětních záznamů, stejně jako sborníky historických textů. Zastoupena je zde hojně i lékařská literatura, a to opisy různých lékařských knih i receptů, nechybí ani koňské lékařství. Dále jsou zde rukopisy správního charakteru, liturgické, matriky literárních kůrů a další. Jazykově je nejvíce zastoupena čeština, o něco méně latina a němčina, jeden rukopis je španělský a jeden italský.

Die aus der Zeit vor dem Weissen Berge stammenden Handschriften der Signatur DA–DE in der Bibliothek der Königlichen Kanonie der Prämonstratenser auf dem Strahov

Der Handschriftenfonds der Bibliothek der Königlichen Kanonie der Prämonstratenser auf dem Strahov bewahrt heutzutage mehr als 3 Tausend Handschriften auf; mit seinem Umfang gehört er zu unseren bedeutendsten Sammlungen. Bisher steht aber kein diesen Fonds als Ganzes erfassende Katalog zur Verfügung. In den 70iger Jahren des 20. Jahrhunderts bearbeitete den Katalog eines Teiles der Handschriften Bohumil Ryba, der durch Jiří Pražák zusammenzustellende Katalog des anderen Teiles wurde nicht zu Ende gebracht. Dafür unternahmen die Mitarbeiter der Handschriftenabteilung des Archivs der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik im Zusammenhang mit der Vorbereitung des 4. Bandes des Führers durch die in Böhmen, Mähren und Schlesien aufbewahrten Handschriftenfonds, der den Manuskripten der Zentral- und Kirchenbibliotheken gewidmet ist, eine Untersuchung der bisher nicht katalogisierten Handschriften der Strahover Bibliothek. Ihre Aufmerksamkeit galt den Handschriften der Signatur DA – DE, die nicht in Form eines Katalogs erfasst sind. Für die Bedürfnisse des erwähnten Führers wurden vor allen

Dingen mittelalterliche (vor dem Jahre 1526 entstandene) Handschriften, deren Verzeichnis Bestandteil des oben angeführten 4. Bandes des Führers darstellt, und früh neuzeitliche Manuskripte aus der Zeitspanne 1526-1620 bearbeitet. Ausserdem arbeitet man momentan an einem Spezialkatalog der Strahover illuminierten Handschriften.

Von der Zahl ca 1200 Handschriften der Signatur DA – DE kann man 110 als früh neuzeitliche, im Intervall 1526-1620 entstandene Kodizes bezeichnen (es geht nicht um eine absolut präzise Begrenzung der Zeit ihrer Entstehung, einige davon entstanden im Laufe von mehreren Jahren, andere schliessen jede präzise Datierung aus). Diese Handschriften betreffen praktisch alle Sphären der menschlichen Tätigkeit, am meisten findet man hier Handschriften religiösen Inhalts und religiös-philosophische Manuskripte, weiter werden hier rechtliche Handschriften aufbewahrt, vor allem Abschriften von Landesordnungen, Schiedssprüchen und Rechthandbüchern. Aus dem Gebiete der Historiographie gibt es hier Abschriften von Chroniken und Gedenkbüchern, sowie Sammelbände historischer Texte. Reichlich vertreten ist auch medizinische Literatur, und zwar Abschriften von verschiedenen medizinischen Büchern und Rezepten, es ist auch Rossarznei zu finden. Die Sammlung enthält auch Handschriften administrativen Charakters, liturgische Handschriften, Matriken der Literatenchöre und andere. Sprachlich ist am häufigsten Tschechisch, ein bisschen weniger Latein und Deutsch vertreten, eine Handschrift ist Spanisch, eine Italienisch geschrieben.

Irena Zachová

Die Handschriften des Tobitschauer Buches im Stadtmuseum Strážnice (Strassnitz) und im Nordböhmischem Museum in Liberec (Reichenberg).

(Ergänzungen zum Verzeichnis der Handschriften des Tobitschauer Buches V.)

Der vorliegende Artikel befasst sich ausführlich mit zwei bisher unbekanntem Abschriften des Tobitschauer Buches – mit der Handschrift R 4, die in dem Strassnitzer Stadtmuseum aufbewahrt wird, und mit der Handschrift Nr. 1615 des Nordböhmischem Museums in Reichenberg. Die erste Handschrift stammt zwar aus der Wende des 16. und 17. Jh., wurde aber grösstenteils nach einer in das Jahr 1505 datierten Vorlage angefertigt und beinhaltet infolgedessen eine Fassung dieses Rechtsdenkmales, die dem aus der Feder der Herr Ctibor Tovačovský stammenden Original verhältnismässig nahe liegt. Der Kodex bringt ausser dem Tobitschauer Buch auch Abschriften von verschiedenen dem Markgraftum Mähren erteilten Rechten und Freiheiten und einige Nachträge zu dem Buch. Der Text des Buches gehört zu der durch Jirečeks Olmützer Handschrift M I 170 repräsentierten Olmützer Gruppe, ist fast vollendet, bringt die Passagen, die in der erwähnten besten und ältesten (soviel wir bisher wissen) Abschrift dieser Variante fehlen; ausgelassen wurden nur Formulare verschiedener Amtsbriefe. Der Text des Buches wäre für die vorzubereitende kritische Edition dieses Denkmals nicht ganz bedeutungslos und das übrige Material kann für das Studium des mährischen Landesrechtes des 14. bis 16. Jh. von Nutzen sein. Die zweite Handschrift stammt aus dem Jahre 1612 und es handelt sich wieder um eine (weniger wichtige) Abschrift des zur Olmützer Variante gehörenden Textes.

Jiří Wolf

P. Václav Vojtěch Berenklaus Diarium und einige weitere Priesteraufzeichnungen aus dem barocken Böhmen

Der Artikel präsentiert wenig bekannte Tagebuchaufzeichnungen des Priesters Václav Vojtěch Berenklaus (†1699) vorwiegend aus der älteren (Kladrauer) Periode seiner Wirkung, die die Jahre 1675-1676 und den Anfang des Jahres 1677 einschliesst. Der Autor versucht gleichzeitig, sein Diarium mit dem Fragment eines anderen Priestertagebuches aus den Jahren 1662-1663, das dem Prager P. Jan Manner gehörte, und auch mit bisher noch nicht ausführlicher untersuchten Exemplaren des Tagebuches von dem bekannten P. Bartoloměj

Michal Zelenka aus der Zeit seiner Wirkung in Brandýs n/Labem zu vergleichen. Ausser den erwähnten Diarien wird Berenklaus Tagebuch auch mit den Memoiren des berühmten Predigers und Schriftstellers des Barocks O. F. de Waldt kompariert. Den Berührungspunkt der Komparation von den erwähnten Handschriften stellen die in ihnen erfassten Zeit- und Raumbeziehungen der Welt des Priesters des Barocks dar.